

VENITUL MINIM GARANTAT ÎN ROMÂNIA

NICOLAE ROȘ*

Abstract: *Law no. 416/2001 establishes guaranteed minimum income, in line with EU regulations in the field and with practice from countries with advanced experience in social assistance (eg France - minimum insertion income, England - minimum income support, Belgium - the minimum resources of subsistence, Germany - social help) and ensure an appropriate minimum wage for decent living.*

Application of the law concerning the guaranteed minimum income has led to a number decrease in people living in poverty from Romania and marks the beginning of a large perspective which aims to adoption of new assistance measures to ensure the improving the population's living standards.

Keywords: *social assistance, decent living, poverty, social help, regulations*

Considerații introductive

Ajutorul social poate fi definit ca o formă de protecție socială ce se întemeiază pe principiul solidarității și care se concretizează în acordarea de alocații diferențiale finanțate din venituri locale cu suplimentare de la bugetul de stat, menite să ajute familiile, precum și persoanele singure, cu venituri scăzute, sub un prag considerat ca minimum de bază¹.

Din această definiție rezultă următoarele caracteristici ale ajutorului social:

- este o formă de protecție socială care se întemeiază pe principiul solidarității sociale;
- constă în plata lunară a unei sume de bani ce se suportă din

* Asist.univ.dr., Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir, Facultatea de Drept, Cluj Napoca.

¹ Ghimpu S., Țiclea A., Tufan C., *Dreptul securității sociale*, Editura All Beck, București, 1998, pp. 212-213.

bugetele locale și din sumele primite de la bugetul de stat;

- principalii beneficiari sunt familiile, precum și persoanele singure, fără venituri sau cu venituri mici;

- scopul pentru care se acordă este acela de a asigura beneficiarilor un venit minim garantat care să contribuie la îmbunătățirea veniturilor cele mai scăzute.

SECȚIUNEA 1. Rolul instituțiilor administrative în acordarea ajutorului social

Asistența socială pe plan local se întemeiază pe principiul descentralizării, subsidiarității, solidarității și al autonomiei locale². În acest cadru, unitățile administrativ-teritoriale au dreptul de a satisface interesele și nevoile persoanelor din cadrul propriilor comunități fără amestecul autorităților centrale, autonomia fiind astfel un drept garantat, iar descentralizarea – atributul care implică autonomia.

Articolul 1 din Constituția României stabilește următoarele caracteristici ale statului: național, suveran, independent, unitar și indivizibil, stat de drept, democratic, social.

Statul social nu poate fi un simplu observator, ci un participant care trebuie să intervină, trebuie să aibă inițiative și mai ales să ia măsuri care să asigure realizarea binelui comun. El trebuie să protejeze pe cel slab, dezavantajat de destin și de șansă, trebuie să sprijine sectoarele economice aflate în criză, dar care sunt indispensabile promovării unui trai civilizată, trebuie să asigure funcționarea unor servicii publice de protecție și intervenție socială³.

Dezvoltarea serviciilor publice are consecințe majore. Cheltuielile pentru serviciile sociale au crescut și deci trebuie găsite resurse, trebuie extinse serviciile financiare. Buna funcționare a administrației, a serviciilor publice a devenit un element de liniște sau de tulburări. Proasta stare și mersul defectuos al serviciilor publice sociale este la originea multor crize politice și chiar revolte populare.

Dacă în țările cu democrații consolidate se discută despre declinul

² A se vedea Petrescu R. N., *Drept administrativ*, Ediție revăzută și adăugită, Editura Cordial Lex, Cluj-Napoca, 2001, p. 49.

³ Muraru I., Tănăsescu S., *Drept constituțional și instituții politice*, Editura Lumina Lex, București, 2001, p. 377.

teoriei serviciului public, în România și în alte țări care au pășit pe drumul democrației autentice, această teorie nu și-a pierdut importanța, ci a redevenit datorită noilor reglementări, o noțiune de bază a dreptului administrativ, serviciile publice apărându-ne ca fiind strict necesare în sistemul nostru constituțional, pentru că ele evocă obligațiile statului față de drepturile fundamentale ale cetățeanului⁴.

Analizând dispozițiile Constituției României, constatăm că serviciul public este o instituție de rang constituțional, ea fiind reglementată, fie odată cu materia drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale⁵, serviciul public fiind instrumentul prin intermediul căruia sunt transpuse în practică acestea, fie cu ocazia reglementării administrației publice, serviciul public reprezentând dintotdeauna o dimensiune a acesteia⁶.

Legiuitorul nostru face referiri exprese sau implicite la ideea de serviciu public, astfel că prevederile sale incidente noțiunii de serviciu public pot fi grupate în mai multe categorii :

1. Dispoziții care consacră principii generale ce guvernează funcționarea tuturor autorităților publice, inclusiv ale celor care prestează servicii publice.

2. Dispoziții care prevăd principii ce guvernează organizarea și funcționarea administrației publice în general, sau în mod expres a serviciilor publice.

3. Dispoziții prin care se consacră autoritățile publice care au competență în prestarea serviciilor publice, sau exercită anumite raporturi față de autoritățile care prestează servicii publice.

4. Dispoziții cuprinse în Titlul II consacrat drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățeanului.

Plecând de la descifrarea și analiza funcțiilor administrației publice în cadrul sistemului social global, ajungem la concluzia că una dintre caracteristicile acesteia este de a fi egalitară. Administrația furnizează servicii tuturor, fără a face distincție de origine, de rasă, de partide

⁴ Iorgovan A., *Tratat de drept administrativ*, Editura Nemira, București, 2000, p. 69.

⁵ Există și constituții generoase ca fraze și declarații de principiu, dar care să nu fie deloc transpuse în practică, ori care să înscrie cât mai frecvent, norme de excepție – de fapt tot atâtea modalități prin care s-ar putea produce derogări de la situația generală de respectare a dreptului. Duculescu V., Călinoiu C., Duculescu G., *Drept constituțional comparat*, Editura Lumina Lex, București, 1999, p. 41.

⁶ Vedinaș V., *Introducere în studiul dreptului administrativ*, Editura Era, București, 1999, pp. 82-83.

politice, principiu care nu este totdeauna și pretutindeni aplicabil⁷.

În doctrină s-a subliniat că „în principiu, determinarea serviciilor publice care intră în competența statului este o problemă variabilă în timp și spațiu, apreciată în exclusivitate politic, de organele reprezentative ale statului, prin lege⁸.

În statul modern multitudinea nevoilor sociale este deosebit de mare, așa încât, administrația publică nu mai poate, ea însăși, să le rezolve pe toate, ci recurge la autorizarea anumitor persoane private să presteze servicii de interes general sau public. Plecându-se de la această premisă, recent, în literatura noastră de specialitate serviciul public este definit ca o „activitate organizată sau autorizată de o autoritate a administrației publice pentru a satisface nevoi sociale de interes public⁹.

Ne vom afla, așadar, în prezența unui serviciu public în următoarele situații:

- dacă o activitate de interes general sau public este desfășurată de o autoritate a administrației publice sau o persoană juridică publică¹⁰ organizată de aceasta;

- dacă o persoană juridică privată este autorizată de administrația publică să presteze unele activități de interes general.

Se apreciază că trăsăturile de bază ale serviciului public sunt: continuitatea; egalitatea tuturor în fața lui; un regim juridic dominat de regulile dreptului public¹¹.

⁷ Alexandru I., *Administrația publică – teorii, realități, perspective*”, Editura Lumina Lex, București, 1999, p. 293.

⁸ Vida I., *Puterea executivă și administrația publică*, Editura Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, 1994, p. 12.

⁹ Iorgovan A., *Tratat de drept administrativ*, Vol. 1, p. 83. În alte definiții, serviciul public este înțeles ca „o structură organizatorică” sau „un organism administrativ” înființat prin lege de către stat, județ, comună ori de către particulari. Preda M., *Tratat elementar de drept administrativ român*, Editura Lumina Lex, 1996, p. 73; Prisăcaru, V. I., *Tratat de drept administrativ român*, Partea generală, Editura All, 1996, p. 132.

¹⁰ Anumite precizări despre persoanele juridice publice și persoanele juridice private se întâlnesc în Legea nr. 48/1992 intitulată Legea audiovizualului. Potrivit art. 5 alin. 2 din acest act normativ, persoanele juridice publice sunt instituții de stat, regii autonome sau societăți comerciale române cu capital integral de stat; în art. 5 alin. 3 se precizează că persoanele juridice private sunt societățile comerciale române cu capital integral sau parțial privat, român sau străin.

¹¹ Iorgovan A., *op. cit.*, vol. 1, p. 70.

În situația serviciilor publice desfășurate de autorități ale administrației sau persoane juridice publice organizate de acestea se aplică regimul de drept administrativ. În cazul persoanelor juridice private autorizate de administrația publică să presteze anumite activități de interes general – denumite, în perioada interbelică, „stabilimente de utilitate publică” – se va aplica un regim juridic special care se află între regimul juridic folosit persoanelor publice și cel întrebuintat pentru persoanele juridice de drept privat¹².

Exceptând inegalitățile care se manifestă între vârstnici și restul populației în modul de distribuire a veniturilor¹³ și în consumul de bunuri și servicii, există o serie de inegalități care privesc condițiile de locuit, accesul la servicii (servicii de ocrotire a sănătății, servicii culturale¹⁴), izolarea comunicațională, lipsa unei asistențe sociale active, abandonul rolurilor sociale active, starea de dependență, sentimentul că bătrânul este în general o povară pentru societate.

Se pare, totuși, că nu discriminarea economică este responsabilă pentru cea mai mare parte a inegalității veniturilor, ci diferențele existente în ceea ce privește capitalul uman. Prin capital uman înțelegându-se ansamblul investițiilor (de timp, de bani, de instrucție, de calificare) care formează personalitatea integrală a individului și pe baza căruia acesta participă la distribuirea dividendului social.

În raport cu toate aceste probleme, inexistența unei sistem instituționalizat de sprijin și protecție socială de asistență la domiciliu, practic lipsa unei politici orientate eficient, marginalizarea sistemului de existență socială, contribuie la deteriorarea standardului de viață al celor în vârstă.

Actualmente, rolul serviciilor publice în progresul și evoluția europeană devine fundamental pentru că în funcție de calitatea acestor servicii se fac aprecieri cu privire la nivelul european și, pe cale de

¹² A se vedea Tarangul E. D., *Tratat de drept administrativ român*, Tipografia Glasul Bucovinei, Cernăuți, 1944, p. 108.

¹³ Inegalitatea veniturilor în societate este o consecință naturală a funcționării pieței, în sensul că piața acordă prime celor ce reușesc și sancțiuni celor ce nu reușesc. Nivelarea veniturilor ca soluție de eradicare a inegalității veniturilor, este la fel de dăunătoare ca și polarizarea exagerată a polilor de bogăție și sărăcie. Enache C., Mecu C., *Economie Politică*, Editura Fundației „România de Măine”, București, 2000, p. 115.

¹⁴ „Cultura este aceea ce rămâne după ce ai uitat totul”, Edouard Herriot, 1872-1957, scriitor și om politic francez.

consecință, cu privire la îndeplinirea unor standarde necesare oricărei țări pentru a se integra în Comunitatea Europeană.

Sistemul de servicii și sistemul de colectare și cheltuire a banilor publici s-a dezvoltat în mod continuu, lucru ce nu s-a întâmplat, întotdeauna, și cu calitatea serviciilor prestate, ci a involuat pe măsură ce monopolurile din domeniul acesta s-au consolidat. Ca atare, s-a ajuns la situația organizării contribuabilului în jurul sistemului serviciilor publice, și nu la organizarea sistemului în jurul contribuabilului.

Serviciul public reprezintă o activitate de interes general, realizată de administrație, care are ca misiune satisfacerea unui interes general¹⁵. Constatăm astfel că între serviciul public și interesul general există o strânsă și necesară interdependență.

Societatea este supusă procesului continuu al inovării, care se măsoară prin rezultate, prin transformarea sistemului bunăstării sociale într-un sistem adaptabil¹⁶.

Inovația este instrumentul specific celor ce doresc schimbarea. Ea poate fi întâlnită atât în domeniul economic, cât și social.

Inovația poate exista la nivelul sectorului serviciilor publice sociale, chiar dacă recunoaștem manifestarea următoarelor bariere:

- Instituția prestatoare de servicii publice se bazează pe un buget alocat de la bugetul de stat și nu de pe rezultatele pe care le obține;

- Instituția prestatoare de servicii publice sociale nu-și poate alege segmentul beneficiar al propriilor servicii, ea oferind pentru toată comunitatea servicii;

- Instituția prestatoare de servicii publice sociale nu-și poate analiza activitatea de furnizare a serviciilor pe baza relației cost/beneficiu¹⁷.

SECȚIUNEA 2. Ajutorul social ca formă a asistenței sociale

Ajutorul social reprezintă o formă a asistenței sociale ca și componentă a protecției sociale care prin reglementări juridice pune în

¹⁵ Vedinaș V., *Drept administrativ*, Editura Lumina Lex, București, 2004, p. 148.

¹⁶ Matei L., *Managementul dezvoltării locale – descentralizare, inovație, risc*, Editura Economică, București, 1999, p. 141.

¹⁷ Matei L., *op. cit.*, p. 115.

aplicare programe naționale și regionale în vederea susținerii unor ajutoare, indemnizații, alocații și servicii sociale destinate familiilor cu copii, vârstnicilor, copiilor și adulților cu deficiențe și altor persoane aflate în dificultate și situație de nevoie.

Ne referim, în principal, la:

a) ajutorul social, formă a asistenței sociale ca o componentă a sistemului de protecție socială este o instituție relativ independentă și se adresează persoanelor care nu pot munci sau sunt dezavantajate social;

b) sistemul juridic care îi reglementează acțiunile și intervențiile, aplică programele umanitare pentru asigurarea în practică a politicilor sociale stabilite de administrația publică centrală și locală;

c) finanțarea serviciilor sociale și a ajutoarelor, indemnizațiilor și a alocațiilor familiale se asigură de la bugetul de stat și bugetele locale.

Ajutorul social îmbracă forme variate de sprijin pentru persoanele în dificultate și se bazează pe următoarele principii:

1. universalitatea dreptului, respectiv toate categoriile de persoane aflate într-o anumită situație de criză beneficiază de același drept;

2. acordarea dreptului în funcție de nevoie, persoanelor sau familiilor, pe baza analizei situației acestora prin ancheta socială;

3. autodeterminarea, adică terapia socială se stabilește cu acordul persoanei care urmează să beneficieze de ajutor social;

4. confidențialitatea întemeiată pe secretul profesional al asistentului social, cu respectarea dreptului persoanei beneficiare de ajutor social;

5. respectarea demnității persoanei prin asigurarea recunoașterii valorii și a personalității acesteia;

6. respectarea intimității persoanei prin asigurarea dreptului la viața privată;

7. autonomia potrivit căreia măsurile de asistență socială trebuie să permită independența persoanei.

Fără îndoială că sistemul de ajutor social nu se poate organiza și funcționa fără să se bazeze pe principiul subsidiarității și al solidarității sociale.

De la bugetul de stat se asigură plata pentru alocația de stat pentru copii¹⁸, alocația suplimentară pentru familiile cu copii¹⁹, alocația de

¹⁸ Legea nr. 61/1993, republicată în Monitorul Oficial al României nr. 56 din 8 februarie 1999, modificată ulterior republicării prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 16/2008, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 158 din 29 februarie 2008.

întreținere pentru persoanele cu handicap²⁰, iar de la bugetele locale se asigură ajutorul social, indemnizația de naștere și ajutorul de urgență.

Prin urmare, se poate spune că ajutorul social, reunește ansamblul de instituții, programe, măsuri, activități profesionale de protecție a unor persoane, grupuri, comunități cu probleme sociale aflate temporar în dificultate și deci vulnerabile.

Legea nr. 416/2001 instituie venitul minim garantat, în concordanță cu reglementările Uniunii Europene în domeniu și cu practica din țările cu experiență înaintată în asistența socială (exemplu: Franța – venit minim de inserție²¹; Anglia – venit minim de suport; Belgia – mijloace minime de existență; Germania – ajutor social) și garantează un venit minim corespunzător unui trai decent.

Cu data aplicării Legii nr. 416/2001 s-a renunțat la alocația de solidaritate acordată în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului privind înființarea și utilizarea Fondului național de solidaritate nr. 118/1999²² și la ajutor social acordat potrivit prevederilor Legii nr. 67/1995 privind ajutorul social²³.

Aplicarea Legii privind venitul minim garantat a condus la diminuarea numărului de cetățeni din România care trăiesc în sărăcie și marchează începutul unei ample perspective care are în vedere adoptarea de noi măsuri de asistență socială pentru asigurarea îmbunătățirii nivelului de trai al populației.

Aplicarea Legii venitului minim garantat se înscrie în Programul Guvernului privind reforma în domeniul asistenței sociale.

¹⁹ Legea nr. 119/1997, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 149 din 11 iulie 1997, abrogată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 747 din 26 octombrie 2003.

²⁰ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/1999, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 310 din 30 iunie 1999, abrogată prin Legea nr. 448/2006.

²¹ Termenul de ajutor social înlocuiește în politica socială franceză termenul de asistență. Ajutorul social desemnează atât prestațiile financiare și în natură, cât și acțiunea socială îndreptată spre categoriile populației celei mai defavorizate. În Franța, aceste prestații sunt grupate în funcție de populația căreia i se adresează: ajutor social pentru copii, ajutor pentru persoanele cu handicap, ajutor pentru persoane în vârstă, etc. Pentru detalieri, a se vedea Peter M., Vasilescu L., *Serviciile sociale în Europa*, București, 1999, p. 105.

²² Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 312 din 30 iunie 1999.

²³ Abrogată prin Legea nr. 416/2001, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 401 din 20 iulie 2001.

În prezent, asistența socială se desfășoară, pe baza unor reglementări legislative promovate de către organe distincte din cadrul administrației publice centrale – Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție – lipsind o coordonare din partea unei instituții care să aibă o responsabilitate globală și conducând la dispersia resurselor financiare alocate acestui domeniu.

Actele normative, în vigoare, din domeniul ajutorului social au fost inițiate ca răspuns la unele probleme critice, semnalate de diferite categorii de populație aflate în dificultate.

Acest mod de abordare a cadrului legislativ a creat incoerențe, situații confuze și uneori inechitate în rândul unor beneficiari de drepturi.

Structurile actuale, de la nivel local, desfășoară activități paralele existând baze de date diferite, pe tipuri de prestații și beneficiari, ceea ce atrage costuri ridicate de administrare și gestionare a fondurilor alocate cu această destinație.

Sistemul informațional actual este segmentat, neputând permite acordarea drepturilor pe familie, potrivit prevederilor legilor speciale în vigoare. Acest aspect se datorează gestiunii drepturilor de către mai multe instituții și de un personal specializat insuficient ceea ce determină existența unui număr mare de contestații și nemulțumiri în rândul categoriilor de populație cu vocație la accesul drepturilor de asistență socială reglementate prin lege.

În vederea eliminării acestor deficiențe Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei a elaborat Legea nr. 705/2001 privind sistemul național de asistență socială²⁴ prin care se prevedea realizarea unui cadru unitar și coerent în domeniul protecției familiei, copilului, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap și a oricărei alte persoane aflate în nevoie.

Dreptul la asistență socială este asigurat în condiții egale de tratament persoanelor și familiilor aflate în dificultate, fără discriminări privind naționalitatea, sexul, religia sau apartenența politică.

Garantarea acestui drept, în vederea asigurării unui nivel al resurselor în acord cu demnitatea umană, reprezintă o obligație constituțională din partea statului și este necesar să fie reglementat, asigurându-se astfel aplicarea obiectelor unei politici de asistență socială

²⁴ Abrogată prin Legea nr. 416/2006, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 239 din 16 martie 2006.

coerentă și eficientă.

Totodată, cadrul juridic în domeniul asistenței sociale trebuie să se alinieze la legislația și practica internațională cu respectarea libertății pentru propriul destin și a demnității umane.

În acest domeniu, Carta Socială Europeană²⁵ prevede respectarea drepturilor fundamentale pentru persoanele aflate în dificultate, cum sunt dreptul la asistență socială, respectiv la servicii și prestații sociale pentru a putea beneficia de un trai decent în condițiile promovării bunăstării lor sociale.

Având în vedere aceste considerente, precum și adoptarea treptată a cerințelor și standardelor minimale, inclusiv a celor prevăzute de Carta Socială Europeană cu menținerea acquis-ului comunitar, este necesar să se promoveze un act normativ care să reglementeze, în ansamblu, aplicarea principiilor fundamentale ale asistenței sociale și să stabilească organizarea și finanțarea sistemului de asistență socială în România.

Astfel, Legea nr. 705/2001²⁶ privind sistemul național de asistență socială a stabilit:

a) principalele categorii sociale de populație care beneficiază de ajutor social;

b) drepturile de ajutor social acordate sub formă de prestații în bani sau în natură, ajutoare indirecte și servicii sociale;

c) dezvoltarea și diversificarea formelor de ajutor social la nivel local pentru familiile și persoanele defavorizate, în concordanță cu nevoile reale ale acestora, precum și asigurarea acordării de servicii la domiciliu sau în instituții specializate, respectiv acordarea de sprijin material pentru un trai decent;

d) îmbunătățirea calității și eficientizarea serviciilor sociale realizate în cadrul programelor de asistență socială desfășurate pe plan local;

e) accesibilitatea și îmbinarea îngrijirilor preventive cu cele curative pentru persoanele aflate în dificultate, în raport cu cauzele care le generează;

f) sursele de finanțare a prestațiilor și serviciilor de ajutor social.

²⁵ Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996, a fost ratificată de România prin Legea nr. 74/1999, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 193 din 4 mai 1999.

²⁶ Abrogată prin Legea nr. 416/2006, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 239 din 16 martie 2006.

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, ca organism de specialitate al Guvernului, coordonează, controlează și evaluează acțiunile de asistență socială și face propuneri de îmbunătățire și dezvoltare a sistemului național de asistență socială.

De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 90/2003²⁷ privind Regulamentul de organizare și funcționare a serviciului public de asistență socială stabilește că activitățile de asistență socială se realizează descentralizat, la nivelul consiliilor locale, prin instituții și compartimente sociale de specialitate organizate în acest scop, oferind posibilitatea asocierii mai multor consilii locale în vederea îmbunătățirii calității și eficientizării serviciilor sociale pentru persoanele aflate în dificultate.

Tot același act normativ menționat mai sus prevede că la activitățile de asistență socială participă, în parteneriat cu consiliile locale, organizațiile neguvernamentale, instituțiile de cult, persoanele fizice și alți reprezentanți ai societății civile.

Pentru evaluarea activităților de acordare a ajutorului social, personalul serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei este abilitat să exercite controlul activităților desfășurate, să întocmească rapoarte de control și evaluare cu privire la respectarea actelor normative în vigoare și să sesizeze prefectul în caz de nerespectare a acestora sau, după caz, Curtea de Conturi, în vederea aplicării măsurilor contravenționale prevăzute de lege.

În raport de nevoi și de măsurile inițiate de organele administrației centrale de specialitate, pot fi îndeplinite orice alte atribuții, cu condiția ca acestea să se încadreze în dispozițiile legale în vigoare. De asemenea, asistenții sociali trebuie să dispună de o solidă pregătire teoretică privind ansamblul „sistemului social”, dinamica problemelor și fenomenelor sociale – îndeosebi aspectele negative, cazurile de marginalizare sau degradare socială și fără de care, nu vor putea fi înțelese și aplicate corect tehnicile și procedeele specifice asistenței sociale²⁸.

Se impune de asemenea creșterea gradului de implicare a consiliilor locale²⁹ în scopul identificării problemelor sociale reale din teritoriu și elaborării unor strategii viabile de dezvoltare socială.

²⁷ Modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 1434/2004, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 869 din 23 septembrie 2004.

²⁸ Miftode V., *Tratat de asistență socială*, Editura Fundației Axis, Iași, 2003, p. 256.

²⁹ Preda M., *Autoritățile administrației publice – sistemul constituțional român*, Editura Lumina Lex, 1999, p. 503.

Chiar dacă drepturile economice, sociale și culturale³⁰, care la rândul lor cuprind: dreptul persoanei la securitate socială, inclusiv la asigurări sociale; dreptul la acordarea unei asistențe cât mai largi familiei; ocrotirea mamelor, copiilor și tinerilor; dreptul fiecărei persoane la un trai decent, etc. sunt denumite convențional ca drepturi ce fac parte din „a doua generație”³¹, statul are obligația să adopte măsuri de natură economică, politică și socială care să garanteze respectarea drepturilor omului prin procedurile și mecanismele specifice: Constituția României, Parlamentul, Curtea Constituțională, Instanțele judecătorești, Avocatul Poporului, Consiliul Legislativ, astfel încât pe termen scurt să reducă numărul persoanelor care se află în situația de a fi incluse în categoria „sub pragul minim al limitei de sărăcie”.

³⁰ A se vedea *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (actul de naștere a unei viziuni noi în domeniul drepturilor, libertăților și îndatoririlor ființei umane, document de început și de referință în ceea ce privește protecția drepturilor omului) adoptată de O.N.U. la 10 decembrie 1948, precum și cele două Pacte – *Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice* și *Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale*. Potrivit art. 20 alin. (2) din Legea nr. 429/2003 de revizuire a Constituției României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 29 octombrie 2003 „dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile”.

³¹ Vida I., *Drepturile omului în reglementări internaționale*, Editura Lumina Lex, București, 1999, p. 20; Bejan P., *Asistență socială*, Vol. 4, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, p. 248; Pentru o altă opinie, a se vedea Muraru I. în *Constituția României revizuită*, Editura All Beck, București, 2004, p. 31 și urm., care consideră dreptul la un nivel de trai decent ca făcând parte din „generația a treia”.